LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. I-722 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCINIŲ BENDROVIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1835 37^1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo (toliau - VSĮĮ) Nr. I -722 11 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo (toliau - ABĮ) Nr. VIII-1835 37^1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektais (toliau – Įstatymų projektai) siekiama užtikrinti, kad pasibaigus valstybės/savivaldybės įmonės ar akcinės bendrovės vadovo antrajai kadencijai būtų sudarytos sąlygos gerai dirbantį vadovą paskirti (rinkti) kitai kadencijai.

Šiuo metu ABĮ 37^1 straipsnis nustato, kad valstybės valdomos bendrovės, taip pat jos dukterinės bendrovės vadovas priimamas į darbą 5 metų kadencijai. Tas pats asmuo tos pačios grupės vadovu gali būti renkamas ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Pasibaigus antrajai kadencijai, grupės vadovas yra atšaukiamas iš pareigų. VSĮĮ 11 straipsnis nustato, kad valstybės ar savivaldybės įmonės (toliau – įmonė) vadovas priimamas į darbą viešo konkurso būdu 5 metų kadencijai. Tas pats asmuo tos pačios įmonės vadovu gali būti skiriamas taip pat ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Taigi, dabartiniu teisiniu reguliavimu gerai dirbantį vadovą po dviejų kadencijų būtina atšaukti (atleisti) iš pareigų.

Atkreiptinas dėmesys, kad viena iš EBPO rekomendacijų Lietuvai – pirmenybę teikti pagal Akcinių bendrovių įstatymą veikiančių bendrovių valdybų stiprinimui, įstatyme atsisakyti nuostatos dėl valstybės valdomų bendrovių vadovų kadencijų.

Įstatymų projektais siūloma neriboti vadovo kadencijų skaičiaus, tam, kad gerai dirbantys vadovai galėtų būti skiriami kitai kadencijai.

2. **Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:**

Įstatymų projektų iniciatoriai – Seimo nariai Gintautas Kindurys, Algimantas Dumbrava, Juozas Varžgalys ir kiti Seimo nariai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai:

ABĮ 37^1 straipsnis nustato, kad valstybės valdomos bendrovės, taip pat jos dukterinės bendrovės (toliau – grupė) vadovas priimamas į darbą 5 metų kadencijai. Tas pats asmuo tos pačios grupės vadovu gali būti renkamas ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Pasibaigus pirmajai kadencijai, grupės vadovas gali būti renkamas antrajai 5 metų kadencijai, atsižvelgiant į tai, ar grupės vadovo pirmosios kadencijos laikotarpiu grupė pasiekė visus jai nustatytus veiklos tikslus. Grupės pasiektų veiklos tikslų atitiktis jai nustatytiems veiklos tikslams vertinama Vyriausybės ar savivaldybės tarybos nustatyta tvarka. Pasibaigus antrajai kadencijai, grupės vadovas yra atšaukiamas iš pareigų. Jeigu grupės vadovas buvo išrinktas grupės valdybos nariu, atšaukus jį iš pareigų, jis atšaukiamas ir iš grupės valdybos narių.

Atitinkamai VSĮĮ 11 straipsnis nustato, kad valstybės ar savivaldybės įmonės (toliau – įmonė) vadovas priimamas į darbą viešo konkurso būdu 5 metų kadencijai. Tas pats asmuo tos pačios įmonės vadovu gali būti skiriamas ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Pasibaigus

pirmajai kadencijai, įmonės vadovas savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos sprendimu gali būti skiriamas antrajai 5 metų kadencijai, atsižvelgiant į tai, ar įmonės vadovo pirmosios kadencijos laikotarpiu įmonė pasiekė visus jai nustatytus veiklos tikslus. Įmonės pasiektų veiklos tikslų atitiktis jai nustatytiems veiklos tikslams vertinama Vyriausybės ar savivaldybės tarybos nustatyta tvarka likus 3 mėnesiams iki vadovo pirmosios kadencijos pabaigos.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektais siūloma nustatyti, kad valstybės ir savivaldybės įmonių bei akcinių bendrovių vadovams kadencijų skaičius būtų neribojamas. Tais atvejais, kai vadovas dirba gerai, (pvz. pasiekia jam nustatytus tikslus, o įmonės veikla efektyvi), jo darbas kadencijomis būtų neribojamas. Sprendimą dėl akcinės bendrovės buvusio vadovo tinkamumo eiti pareigas kitai kadencijai priimtų bendrovės valdyba (jeigu valdyba nesudaroma, – stebėtojų taryba, o jeigu nesudaroma ir stebėtojų taryba, – visuotinis akcininkų susirinkimas) įvertinusi buvusio vadovo ir bendrovės/grupės veiklą. Valstybės ar savivaldybės įmonės vadovas būtų skiriamas savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos sprendimu, o buvusio vadovo veikla būtų vertinama taip, kaip ir šiuo metu nustato įstatymas – Vyriausybės ar savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.

Priėmus įstatymų projektus būtų sudarytos sąlygos, kad pasibaigus valstybės/savivaldybės įmonės ar akcinės bendrovės vadovo antrajai kadencijai, gerai dirbantis vadovas galėtų būti paskirtas dirbti kitai kadencijai. Be to, būtų išvengta tendencijos, kai antrą kadenciją dirbantis vadovas, ypač kadencijos pabaigoje, nesistengtų gerai dirbti, nes nepriklausomai nuo jo darbo rezultatų, jis bus atšauktas iš pareigų, kadangi kadencijų skaičius yra ribotas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus įstatymų projektus, galimų neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymų projektai neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Neprieštarauja

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priimtų Įstatymų projektų nuostatoms įgyvendinti reikės pakeisti bendrovių įstatus bei įmonių įstatus.

10. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymų projektai parengti laikantis valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose nepateikiama naujų sąvokų ir sąvokas įvardijančių terminų, todėl įstatymo projektai nevertintini Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Įstatymams įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Papildomų valstybės, savivaldybės biudžetų lėšų nereikės.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Dar prieš rengiant Įstatymo projektus gautos EBPO Bendrovių valdysenos komiteto Valstybės nuosavybės ir privatizavimo praktikų darbo grupės rekomendacijos atsisakyti ABĮ nuostatų, nustatančių valstybės valdomų įmonių vadovų kadencijų skaičiaus ribojimą, ir vadovų rinkimo bei skyrimo kriterijų.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Nėra.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia

Seimo nariai: Gintautas Kindurys

Algimantas Dumbrava

Juozas Varžgalys

Valius Ąžuolas

Jonas Jarutis